

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی

عنوان:

اندیشه سیاسی_ اجتماعی شیخ انصاری (ره)

استاد راهنما:

حجه الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر نجف لک زایی

آبزار اطلاعات وزارت معارف
تسبیح کربلا

۱۳۸۷ / ۳ / ۲۳

استاد مشاور:

حجه الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر داوود فیرحی

نگارنده:

آقای حسن علی یاری

۱۳۸۵

۱۰۰۹۳۰

تقدیر و تشکر

((من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق))

در ابتدا بر خود فرض می دانم به بهانه اتمام تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد از راهنمایی های مداوم و بی شائبه حجه الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر نجف لک زایی و مشاوره های ارزشمند حجه الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر داوود فیرحی که با بزرگواری و متانت، این جانب را در نگارش این پژوهش یاری فرمودند نهایت سپاس و امتنان را داشته باشم همچنین از مسئولین محترم دانشگاه باقرالعلوم (ع) به خصوص جناب آقای دکتر محمد ستوده مدیر محترم گروه علوم سیاسی و جناب آقای بزرگمستول امور پایان نامه ها و دیگر دوستان تشکر و قدردانی می نمایم

ضمناً از زحمات بی شائبه همسر گرامی ام که در طول این پژوهش همواره با بزرگواری و متانت کمک حال این جانب بوده و با نگارش رایانه ای این پژوهش این جانب را یاری نمودند نهایت سپاس و امتنان را دارم

تقدیم به :

روح بلند و ملکوتی شیخ الفقهاء و المجتهدین شیخ مرتضیٰ انصاری

و تقدیم به فرزند عزیزم محمدحسین

و نخستین مربیانم دو گوهر پاک و بی همتای هستی

پدر و مادر

سایه شان مستدام

چکیده:

شیخ انصاری به عنوان فقیهی موسس در سده های اخیر همواره مورد توجه حوزه های علمیه بوده و کتابهای او محور دروس حوزوی قرار گرفته با این وجود علی رغم توجه بسیاری که نسبت به وی صورت می گیرد یکی از جنبه های اندیشه ای وی بحث از اندیشه سیاسی، اجتماعی وی می باشد که متأسفانه این بخش از اندیشه وی کمتر مورد توجه قرار گرفته است، پژوهش حاضر با طرح این سوال که اندیشه سیاسی شیخ انصاری تحت تاثیر چه دلایل و عواملی شکل گرفته و مولفه های اصلی آن کدام است؟ سعی نموده تا با استفاده از چارچوب نظری اسکینر به عنوان یکی از روش هایی که می توان به بررسی اندیشه یک شخصیت پرداخت به این سوال پاسخ دهد و با ارائه و آزمون این فرضیه که اندیشه سیاسی، اجتماعی شیخ انصاری متأثر از زمینه های ذهنی و عینی است که از وی شخصیتی غیر سیاسی ساخته و ایشان را صاحب نظریه هایی چون حسبه، تقیه و... نموده.

پژوهش حاضر برای رسیدن به پاسخ این سوال در چهار فصل تنظیم شده در فصل اول به باز خوانی چارچوب نظری اسکینر پرداخته و تا حد امکان آن را تشریح نموده. در فصل دوم به بررسی زمینه های عینی موثر بر تکوین اندیشه و عمل سیاسی شیخ انصاری از قبیل زمینه های اجتماعی، سیاسی، علمی، خانوادگی و... پرداخته و آنها را مورد توجه قرار داده در فصل سوم زمینه های ذهنی وایدئولوژیک از قبیل مبانی فکری، اخلاقی، علمی و برخی جریان های معرفتی را مورد توجه قرار داده. در این میان نقش تقیه جایگاه خاصی پیدا می کند. در فصل آخر نیز به مولفه های اندیشه سیاسی شیخ از قبیل ولایت فقیه، حاکم جور، خراج و مقاسمه، عدالت و... پرداخته شده است، با این وجود به نظر می رسد، نقش زمینه های عینی و ذهنی تاثیر بسزایی در شکل گیری اندیشه و عمل سیاسی اجتماعی شیخ داشته تا آنجا که باعث کناره گیری شیخ از سیاست و حکومت شده و از وی شخصیتی غیر سیاسی ساخته لذا همواره دغدغه شیخ به جای شرکت و حضور در سیاست توجه به پایه های فکری و علمی حوزه ها از جمله توجه به نقش حساس فقیه اعلم بوده به هر حال استراتژی شیخ در قالب تقیه، صبر و انتظار، تقویت حوزه های علمیه و در نهایت حفظ شریعت در مقابل حوادث زمانه تا حد زیادی قابل تفسیر است.

فهرست:

مقدمه: طرح تحقیق

۱. بیان مسأله..... ۲
۲. هدف و ضرورت تحقیق..... ۳
۳. سابقه پژوهش..... ۴
۴. سوال اصلی پژوهش..... ۵
۵. سوالات فرعی پژوهش..... ۵
- ۶- فرضیه..... ۵
۷. تعریف اصطلاحات و مفاهیم اساسی تحقیق..... ۵
۸. روش تحقیق..... ۶
۹. روش گردآوری اطلاعات و داده ها..... ۷
۱۰. سازماندهی تحقیق..... ۷

فصل اول: روش و چارچوب نظری

- الف: جایگاه روش هرمنوتیکی اسکینر..... ۱۰
- ب: جایگاه روش کوننن اسکینر..... ۱۱
- ۱- اهمیت زبان در روش اسکینر..... ۱۳
- ۲- مراحل کلی روش اسکینر..... ۱۵
- ۱-۲- مرحله اول..... ۱۵
- ۲-۲- مرحله دوم..... ۱۷
- ۳-۲- مرحله سوم..... ۲۰
- ۴-۲- مرحله چهارم..... ۲۱
- ۵-۲- مرحله پنجم..... ۲۵
- ج: بکارگیری چارچوب نظری اسکینر..... ۲۶

فصل دوم: زمینه های عینی موثر بر تکوین اندیشه های

سیاسی-اجتماعی شیخ انصاری.

- الف: زندگی و تحصیلات..... ۳۰

۱. ولادت شیخ ۳۰
۲. نسب شیخ ۳۱
۳. مهاجرت به کربلا و نجف ۳۲
۴. توصیه سید محمد مجاهد ۳۳
۵. مسافرت به بروجرده و اصفهان و ۳۳
۶. بازگشت مجدد شیخ به عتبات ۳۵
۷. نقش صاحب جواهر در زعامت شیخ ۳۷
۸. زعامت شیخ ۳۹
۹. اساتید شیخ ۴۱
- ۱-۹. شیخ حسین انصاری دزفولی ۴۱
- ۲-۹. شریف العلما ۴۲
- ۳-۹. شیخ موسی کاشف الغطاء ۴۲
- ۴-۹. شیخ علی کاشف الغطاء ۴۲
- ۵-۹. سید محمد مجاهد ۴۳
- ۶-۹. ملا احمد نراقی ۴۴
- ب: زمینه های اجتماعی و سیاسی ۴۷
۱. عصر شیخ انصاری (ره) ۴۷
۲. پادشاهان قاجار و سیاستهای مذهبی ۴۷
- ۱-۲- فتحعلی شاه ۴۷
- ۲-۲- محمدشاه ۵۱
- ۲-۳- ناصرالدین شاه ۵۳
۳. عوامل موثر بر تحولات سیاسی-اجتماعی قاجار ۵۶
- ۱-۳- عوامل داخلی ۵۶
- ۱-۱-۳- نوع الگوی توزیع قدرت در دوره قاجار ۵۶
- ۲-۱-۳- ناتوانی نیروی نظامی ۵۷
- ۲-۱-۳- تزلزل مبانی مشروعیت رژیم قاجار ۵۸
- ۲-۳- عوامل بیرونی ۶۷
- ۱-۲-۳- روابط ایران با انگلستان و فرانسه ۶۸

- ۷۱.....۳-۲-۳-روابط ایران و روسیه
- ۷۷.....۳-۲-۳-روابط ایران و عثمانی

فصل سوم: زمینه های ایدئولوژیک موثر بر تکوین اندیشه و عمل سیاسی شیخ انصاری(ره)

- الف: سرآغاز اختلاف..... ۸۶
- ب: تفاوت های روش شناختی اخباریون و اصولیون..... ۸۸
۱. روش های اخباریون..... ۸۹
۲. روش های اصولیون..... ۹۰
- ج. پایه های اجتهادی شیخ انصاری..... ۹۰
- ۱- کتاب..... ۹۰
- ۲- سنت..... ۹۲
- ۳- اجماع..... ۹۴
- ۴- عقل..... ۹۶
- د: نوآوری شیخ انصاری در دانش اصول فقه..... ۱۰۱
۱. محور بندی مباحث اصولی..... ۱۰۲
۲. تاسیس قاعده حکومت و ورود..... ۱۰۳
۳. پویا و گسترده کردن مسائل اصولی..... ۱۰۳
۴. مساله تنجیز علم اجمالی..... ۱۰۴
- ه: مبانی و ویژگی های علمی، اخلاقی شیخ..... ۱۰۵
- ۱-۵. ویژگی های شیخ در طرح مباحث علمی..... ۱۰۶
- ۲-۵. مبانی و ویژگی های اخلاقی شیخ..... ۱۰۹
- و: جریان های فرعی، معرفتی عصر شیخ..... ۱۱۲
۱. جریان صوفیه..... ۱۱۳
۲. جریان شیخیه..... ۱۱۸
۳. جریان بابیت..... ۱۲۲

۱۲۸	ز: تقیه.....
۱۲۹	۱- تعریف تقیه.....
۱۳۰	۲- انواع تقیه.....
۱۳۰	۱- ۲- تقیه واجب.....
۱۳۱	۲- ۲- تقیه حرام.....
۱۳۲	۲- ۳- تقیه مستحب.....
۱۳۳	۲- ۴- تقیه مکروه.....
۱۳۳	۲- ۵- تقیه مباح.....
۱۳۳	۳- ویژگی ها و ماهیت سیاسی تقیه.....

۱۳۴	ح: مولفه هایی از سیاست و مدیریت عملی شیخ انصاری.....
۱۳۴	۱- حمایت از علما در برابر حکام و سلاطین.....
۱۳۶	۲- دفاع از شعائر مذهبی.....
۱۳۷	۳- مخالفت با سیاست استعمار گران.....
۱۳۸	۴- درایت و درس گیری از تجربیات گذشته.....
۱۳۹	۵- دغدغه اصلاح جامعه.....

فصل چهارم: مولفه های اندیشه سیاسی اجتماعی شیخ انصاری

۱۴۴	الف: ولایت و حکومت.....
۱۴۴	۱. تعریف ولایت.....
۱۴۵	۲. مناصب و مسئولیتهای فقیه جامع الشرایط در عصر غیبت امام عصر.....
۱۴۵	۱- ۲- منصب فتوا.....
۱۴۵	۲- ۲- منصب قضاوت یا حکم نمودن.....
۱۴۵	۲- ۳- منصب ولایت و حق تصرف در مال و جان مردم.....
۱۴۶	۳. انواع ولایت.....
۱۴۸	۴. ولایت مطلقه پیامبر و امام بر مردم.....

۵. انواع اذن حاکم..... ۱۵۱
۶. گستره و جایگاه ولی فقیه در اجرای ولایت..... ۱۵۲
۷. دلایل رجوع به فقیه..... ۱۵۶
۸. مقصود از سلطان کیست..... ۱۶۳
۹. ولایت مومنین عادل..... ۱۶۴
- ۹-۱- آیا مومنین عادل ولایت دارند..... ۱۶۴
- ۹-۲- آیا عدالت شرط در ولایت است..... ۱۶۵
۱۰. کیفیت مداخله یک فقیه در کار فقیه دیگر..... ۱۶۷
۱۱. ضرورت وجود فقیه اعلم..... ۱۷۰

ب: حکومت و ولایت از سوی والی و حاکم جور..... ۱۷۲

۱. انواع والی و حاکم ۱۷۲
۲. علل حرمت و عدم مشروعیت حکومت حاکم ستمگر..... ۱۷۳
- ۱-۳- اندراس و پاره پاره شده حق..... ۱۷۵
- ۲-۳- احیاء و زنده شده باطل..... ۱۷۵
- ۳-۳- اظهار ظلم و جور و فساد..... ۱۷۵
- ۴-۳- تحریف کتب آسمانی..... ۱۷۵
- ۵-۳- کشته شدن پیامبران الهی..... ۱۷۵
- ۶-۳- ویران شدن مساجد..... ۱۷۵
- ۷-۳- تغییر سنت خداوند..... ۱۷۵
- ۸-۳- تبدیل شریعت ها و احکام الهی..... ۱۷۵
- ۹-۳- از میان رفتن بهداشت روحی و جسمی..... ۱۷۵
۴. مصادیق کمک به ظالم..... ۱۷۶
۵. موارد مشروعیت و جواز قبول ولایت از جانب سلطان جور..... ۱۷۷
- ۱-۵- قیام به مصالح عباد..... ۱۷۷
- ۲-۵- اکراه و اضطرار..... ۱۷۹
۶. عمومات باب اکراه و اضطرار و تقیه..... ۱۸۰
۷. برخی مسائل پیرامون ولایت جائز..... ۱۸۱

- ۱-۷-آیا اجبار واکراه در همه جا مشروعیت ساز است یا خیر؟..... ۱۸۱
- ۲-۷-معیار اکراه و اجبار چیست؟..... ۱۸۲
- ۳-۷-شرط قبول ولایت ۱۸۳
- ۴-۷-میزان خسارت مالی در پذیرش ولایت تاچه مقدار است..... ۱۸۴
- ۵-۷-آیا کشتن مومن در صورت اکراه جایز است یا خیر؟..... ۱۸۴
- ۶-۷-دلایل نفی اکراه ۱۸۴

ج:جوایز سلطان..... ۱۸۶

- ۱.در چه موردی اخذ جایزه از سلطان جایز است ۱۸۶
- ۲.صورت های مختلف اخذ مال از ظالم..... ۱۹۱
- ۳.ارتزاق از بیت المال..... ۱۹۱

د:خراج و مقاسمه ۱۹۳

- ۱.خراج و مقاسمه چیست؟..... ۱۹۳
- ۲.کیفیت اخذ خراج و مقاسمه از سوی حاکم جائز..... ۱۹۳
- ۳.دلایل جواز اخذ خراج و مقاسمه از سلطان جائز..... ۱۹۴
- ۴.آیا قبض سلطان موضوعیت دارد یا خیر؟..... ۱۹۴
- ۵.محدوده حکم خراج و شمول آن ۱۹۵
- ۶.کیفیت وقف خراج و مقاسمه..... ۱۹۶
- ۷.آیا خراج دریافت شده از هر زمینی حلال است..... ۱۹۷
- ۸.شرایط حاکم در اخذ خراج..... ۱۹۸
- ۹.حلیت خراج مخصوص چه کسانی است ۲۰۰
- ۱۰.آیا خراج قطع معین دارد یا خیر؟..... ۲۰۱
- ۱۱.آیا استحقاق داشتن گیرنده خراج لازم است..... ۲۰۱
- ۱۲.شرایط خراجی بودن زمین..... ۲۰۲
- ۱۳.کدام یک از سرزمینهای اسلامی مفتوح العنوه هستند..... ۲۰۴

- ه: بررسی اقسام زمین ۲۰۶
۱. قلمرو اراضی امام ۲۰۶
- ۱-۱- زمینهای آباد بالاصاله ۲۰۶
- ۱-۲- زمینهای موات بالاصاله ۲۰۷
- ۱-۳- ساحل دریا، سر کوهها و ۲۰۹
- ۱-۴- زمینهای مفتوح العنوه ۲۰۹
- ۱-۵- قطایع پادشاهان ۲۱۰
۲. مردم و زمین های دولتی ۲۱۰

و: عدالت

- ۱- تعریف عدالت ۲۱۴
- ۲- عدالت شرط رهبری نظام ۲۱۵
- ۳- عدالت لازمه زندگی در همه امور ۲۱۶

ز: فروش اسلحه به دشمنان دین

- ۱- حکم اطلاع از به کار گیری سلاح بر علیه مسلمین ۲۱۸
- ۲- ملاک ممنوعیت فروش سلاح دفاعی چیست؟ ۲۱۸

ح: اصول اخلاقی و قوانین حاکم بر کارگزاران و رهبران نظام سیاسی ۲۲۰

مقدمه:

طرح تحقیق

۱- بیان مساله:

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام عظیم الشان و برپایی دولت اسلامی بر مبنای فقه حکومتی شیعه در دنیا ی پیشرفته امروز ارائه راه حل های کارگشا بوسیله تبیین زوایای مختلف فقه سیاسی شیعه بیش از پیش ضرورت پیدا می کند، نقش شیخ انصاری به عنوان فقیهی موسس در بنیان گذاری تفکر فقهی معاصر شیعه بر هیچ کس پوشیده نیست وی از قبیله احیاگرانی است که دغدغه کارآمدی فقه و استواری مکتب قانونگذاری را در سر داشت و با نگاهی عمیق و گسترده روش و مکتبی نو در عرصه علوم اسلامی پی ریزی کرد و نقش مهمی در پویایی و بالندگی فقه شیعه ایفا نمود، هنوز هم بعد از گذشت یک قرن و نیم از رحلت این عالم وارسته افکار او در حوزه های علوم دینی فصل الخطاب است و فهم کتابهای او ملاک اجتهاد و استنباط به شمار می آید

با این وجود با اینکه صداها شرح و تعلیقه بر آثار شیخ نوشته شده است هنوز هم برخی از ابعاد فکری و علمی شیخ ناشناخته باقی مانده است ، یکی از مباحثی که در سالهای گذشته متاسفانه کمتر به آن توجه شده است ، بحث از اندیشه سیاسی، اجتماعی ایشان است که در حوزه های مختلف فقه سیاسی از جمله ولایت فقیه، خراج و مقاسمه، تقیه، سلطان جائر و... صاحب نظریه های بکر و بی بدیلی است که به طور پراکنده در کتابهای ایشان مورد بحث و بررسی قرار گرفته است در تحقیق حاضر تبیین همه مباحث و نظریاتی که شیخ انصاری در باب اندیشه سیاسی تاسیس و ابتکار کرده در توان ما نیست و در این مقال سعی داریم برخی از ابعاد اندیشه و عمل سیاسی اجتماعی وی را مطرح و با استفاده از چارچوب نظری اسکینر نشان دهیم که تحت تاثیر چه زمینه های عینی و ذهنی شکل گرفته است. تا شاید این حرکت کوچک آغازی برای بررسی بیشتر اندیشه سیاسی ایشان قرار گیرد.

۲- هدف و ضرورت تحقیق:

شناخت اندیشه های سیاسی و اجتماعی عالمان بزرگ شیعی بخصوص کسانی که نسبت به دوره های بعد از خود تاثیرات شگرفی داشته برای بازشناسی فقه سیاسی از اهمیت ویژه ای برخوردار است، و باعث شناخت بخشی از تاریخ و هویت خود و ایجاد خود باوری و نیل به یک خود آگاهی فرهنگی دینی خواهد شد. چرا که با شناخت درست اندیشه عالمان و پیشینیان بخصوص آنهایی که به دور از قصد و غرضی

به دنبال دست یافتن به اسلام راستین و حقیقی هستند موجب دست یافتن به اندیشه سیاسی شیعه می گردد بنابراین به طور مختصر می توان هدف و ضرورت این تحقیق را چنین بر شمرد

۱- تبیین و باز خوانی اندیشه سیاسی شیخ انصاری

۲- تشریح هویت تاریخی فقه سیاسی

۳- ارائه دست آورد و نتیجه اندیشه سیاسی به مراکز و پژوهشگران حوزه

فقه سیاسی

۴- تقویت بنیه های تاریخی فقه سیاسی

۵- ضرورت باز خوانی دیدگاه اندیشمندان اسلامی بخصوص شیخ برای

تقویت و تفسیر دیدگاههای نو و جدید از اسلام ناب و آشنایی با نظریات مختلف در

قلمرو این حوزه

۶- معرفی اسلام از زبان اندیشمندان به عنوان اینکه اسلام در ابواب مختلف

اجتماعی و سیاسی دارای ایده های ناب و منحصر به فردی است .

۳- سابقه پژوهش:

در بررسی و تحقیقاتی که پیرامون کتابها و متون نوشته شده در باره شیخ ملاحظه شده می توان عموماً آنها را به سه دسته تقسیم کرد که:

۱- عده ای اندیشه سیاسی شیخ را به صورت پراکنده در ضمن گزارش و شرح حال وزندگی نامه مورد بحث و بررسی قرار داده اند

۲- عده دیگر نیز اندیشه سیاسی شیخ را به صورت جزئی و موضوعی مورد بحث بررسی قرار داده اند

۳- عده و دسته سوم نیز در حد مقالاتی به بررسی برخی از مباحث اندیشه ای شیخ پرداخته اند

بنابراین متون و کتابهایی که در باره اندیشه سیاسی شیخ نوشته شده است بسیار کم و انگشت شمار می باشند و شاید از تعداد انگشتان یک دست هم فراتر نروند و متون موجود یا بسیار پراکنده و یا اینکه بسیار مختصر و جزئی به اندیشه سیاسی شیخ پرداخته اند لذا تحقیق حاضر با عنایت به اکثر مباحث تالیف و مطرح شده در باب اندیشه سیاسی شیخ برای ترسیم اندیشه و عمل سیاسی و اجتماعی شیخ با منابع بسیار اندکی مواجه بوده است اضافه براین چنانکه برخی از پژوهشهای موجود نیز ادعان دارند اطلاع اندک ما از دوره مورد بحث نیز مزید بر علت شده تا اینکه ما نتوانیم تصویر درستی از دوره شیخ داشته باشیم و باعث شده تا پژوهش حاضر با کمبودهای بسیاری مواجه گردد لذا برای تبیین زوایای مختلف اندیشه سیاسی شیخ اگر چه تلاش شده از متون موجود برای بحث و بررسی زمینه های عینی و ذهنی استفاده شود اما پرداختن به مولفه های اندیشه سیاسی شیخ غالباً از مواد خام فقهی و اصولی برخوردار بوده که به قدر وسع و بضاعت بخشهایی از آن استخراج شده و در دسترس قرار می گیرد و مطمئناً خالی از نقص نخواهد بود

۳- سوال اصلی پژوهش:

اندیشه سیاسی- اجتماعی شیخ انصاری تحت چه دلایل و عواملی شکل گرفته و مولفه های اصلی آن کدام است؟

۵- سوالات فرعی پژوهش

۱- تاثیر زمینه های عملی از قبیل محیطی، اجتماعی و سیاسی در تولید معنا در اندیشه سیاسی شیخ به چه نحوی است؟

۲- تاثیر مبانی فکری ایدئولوژیک و زبانی که شیخ بدان تعلق داشته چه تاثیری بر برداشتها و ارائه معانی مختلف توسط وی داشته است؟

۶- فرضیه:

اندیشه سیاسی و اجتماعی شیخ متأثر از زمینه های عینی و ذهنی است که این زمینه ها باعث تولید معانی مختلف و از عوامل اصلی موثر بر شکل گیری اندیشه سیاسی شیخ انصاری شده و ایشان را صاحب مولفه هایی چون حسب، تقیه، اجرای شریعت، عدالت و...نموده است و باعث شده تا وی بر استراتژی صبر و انتظار تاکید وکناره گیری از سیاست را در دستور کار قرار دهد.

۷- تعریف اصطلاحات و مفاهیم اساسی تحقیق:

۷-۱- زمینه: در تحقیق حاضر زمینه عبارت است از مقدمه و مسائلی که بستر لازم را برای ایجاد و تولید یک امر دیگر ایجاد می کند و دو دسته زمینه را مورد ارزیابی قرار خواهیم داد

۱-۱-۷- زمینه های عینی و عملی: عبارت است از زمینه های که در تولید معنا نقش ایفا می کنند و باعث ایجاد بستری می شوند تا معنا و اندیشه ای شکل بگیرد. نمونه های این زمینه را می توان در محیط خانوادگی اجتماعی و سیاسی و... نام برد

۲-۱-۷- زمینه های ایدئولوژیک و ذهنی: عبارت است از مجموعه ای از مبانی و نظام دانایی یک اندیشمند در چارچوب زبانی خاص که باعث شکل گیری یک نوع خاص معنا و اندیشه خواهد شد

۲-۷- معنا: فرهنگ عمید واژه معنا را در مفهوم مقصد، مدلول و مضمون کلام، مطلب و موضوع به کار برده، واژه معنا در انگلیسی به مفهوم (در ذهن) داشتن است بر این مبنا معنای یک عمل، متن، رابطه و غیره همانی است که عامل یا مولف آن به هنگام دست زدن به آن عمل یا تولید متن یا رابطه در ذهن داشته است یعنی آنچه قصد بیان یا وصول بدان را از این طریق داشته است این بصیرت عادی بنیان نظریه فلسفی عامی در مورد معنا شده است که قصد گرایی خوانده شده است

۳-۷- اندیشه سیاسی: به مجموعه ای از آراء و افکار سیاسی و اجتماعی یک متفکر اشاره دارد که در قبال پرسش و رویدادهای سیاسی از منظر فقه ارائه می دهد و یا برخی چنین تعریف می کنند که اندیشه سیاسی عبارت است از کوشش برای تعیین اهدافی است که به اندازه معقول احتمال تحقق دارد و نیز تعیین ابزارهایی در حد معقولی می توان انتظار داشت موجب دستیابی به آن هدف بشود^(۱)

۸- روش تحقیق:

نوع پژوهش حاضر به شیوه توصیفی، تبیینی و تحلیلی است

۹- روش گرد آوری اطلاعات و داده ها :

جمع آوری مطالب به روش کتابخانه ای و تهیه فیش می باشد

۱۰- سازماندهی تحقیق:

پژوهش حاضر بر اساس چارچوب نظری کوئنتین اسکینر در یک مقدمه چهار فصل و در نهایت نتیجه گیری سامان خواهد یافت به این صورت که

۱- در مقدمه بحث به طرح تفصیلی پرداخته خواهد شد

۲- در فصل اول چارچوب انتخابی اسکینر و برخی بحث های مرتبط موردنظر است

۳- در فصل دوم به زمینه عینی موثر بر تکوین شخصیت شیخ انصاری می پردازیم

۴- در فصل سوم به معنای فکری و زمینه های ایدئولوژیکی موثر بر تکوین اندیشه

شیخ خواهیم پرداخت

۵- در فصل چهارم مولفه های اندیشه سیاسی شیخ سامان می یابد

۶- در نهایت به نتیجه گیری کلی می پردازیم

فصل اول:

روش وچارچوب نظری